

Marie van de Middelhaai d'r groot Vlèemes en Haorsteegs woordeboek, Z

Marie van de Middelhaai zingt al 15 jaar in Vlijmens dialect en is bezig een dialectwoordenboek samen te stellen. Omdat zij is opgevoed door een Haarsteegse moeder en een Vlijmense vader richt zij zich op deze dialecten. Beide dialecten zijn niet uniek, maar hebben net als de andere Langstraatse dialecten dezelfde basis als het Midden-Brabants. Iedere week verschijnt een nieuwe letter met enkele dialectwoorden en iets uit de grammatica.

† = oud (bijna) vergeten woord, * = nieuw woord van jonge generatie, [] = fonetisch schrift, H = Haarsteeg, V = Vlijmen

zaasie [za:si] (de, 'n) = zeis. *De Zaasies.* = lett. *De Zeisen*, voormalige carnavalsclub (H).

zaddoek [zaduk] (de, 'ne) = zakdoek. *'ne Rooie zaddoek.* = 'n Rode (boeren)zakdoek.

zaon [zɔ:n] (de, dieje) = slagroom

zibbedéés [zɪbədə:s], **sibbedéés** [sɪbədə:s] = van *Zebedeüs* uit de bijbel

1. (de, 'n) onnozele, sullige vrouw

2. (de, 'ne) onnozele, sullige man

zjige [zɛjəɣə] (de, 'ne) = 1. *zich vrouwelijk gedragende man. 2. zeer vrome man

zitten - **zaat** - **gezéten** [zɪtə- za:t- ɣəze:tə] = zitten

1. zitten. *Hij zaat op z'n knieës.* = *Hij zat op zijn knieën.*

2. hebben zitten = opgeslagen hebben. *Wij han 400 paolen zitten.* = *Wij hadden 400 palen opgeslagen.*

3. wonen. *Die zaat in de Karrestraat.* = *Die woonde in de Karrestraat.*

4. hulpwerkwoord: *Zit nie te waauwelen!* = *Klets niet!*

zultaorecht (de, 'ne) [zʏltɔ:rɛxt] = lett.: zultaanrecht = grijs/wit of bruin/wit gestipelde terazzo of granito-aanrecht

†**zwaarm** [zβa:rəm]/***zwarm** [zβarəm] (H), **zwèèrm** (V) [zβɛ:rəm] (de, 'ne) = zwerm

zwartmoor [zβartmo:r] (de, 'ne) = lett.: zwarte *moor* = 1. ketel die boven open vuur hing, later ketel met onderstuk dat in de kachel kon zakken en daarom zwart van het roet was. 2. smeerpoets

Grammatica: werkwoord zèèn

De vervoeging van het werkwoord *zèèn* is in ons dialect anders dan die van het Nederlandse *zijn*:

ik zè = ik ben, gij zèt = jij bent, hij is, wij zèn = wij zijn, gullie zèt = jullie zijn, hullie zèn = zij zijn

ik waar/was, gij waart = jij was, hij waar/was, wij waren, gullie waart = jullie waren, wij waren.

Ik zè (daor) gewist. Vroeger was dit: *Ik †heb (daor) gewist.* = *Ik ben (daor) geweest.*

Toen †hè-t-ie jaoren ziek gewist. = *Toen is hij jaren ziek geweest.*

Hij †hè daor jaoren gewist. = *Hij is daar jaren geweest.*

'ne Rooie zaddoek
Foto: Rini Wouters

